

Jan van den Noort, 'Recensie van P .F. Maas, *Sociaal-democratische gemeentepolitiek 1894-1929*, 's-Gravenhage 1985, Staatsuitgeverij (197 blz.)', in *Tijdschrift voor sociale geschiedenis* 13(mei 1987) nr. 2, 231-232

Van de hand van P.F. Maas verscheen in 1974 het proefschrift 'Sociaaldemocratische gemeentepolitiek in katholiek Nijmegen 1894-1927'. Ruim tien jaar later heeft de Staatsuitgeverij het niet-Nijmeegse deel van Maas' proefschrift opnieuw uitgegeven. In een bestek van nog geen 200 bladzijden geeft de schrijver een inleiding in de gevarieerde problematiek van de gemeentepolitiek en de wording van de 'welvaartsgemeente'. Hij beperkt zich niet tot de geboorte en institutionalisering van de sociaaldemocratische gemeentepolitiek in de eerste decennia van onze eeuw, maar geeft ook een overzicht van hetgeen vooraf ging, het radicale liberalisme, en hetgeen zich langszij, bij andere politieke partijen, afspeelde. Maas noemt de politiek van de Amsterdamse Radicalen (1888-1899) 'een breuk met de liberale bestuurspraktijk en het begin van de maatschappelijke ontwikkeling naar vergaande gemeentelijke interventies en zorg voor het welzijn van de ingezetenen.' De schrijver volgt de lijn van de Amsterdamse Radicalen, via 'trait d'union' Pieter Lodewijk Tak ('de architect van de S.D.A.P. - gemeentepolitiek') naar de gemeentepoliticus in hart en nieren Floor Wibaut ('de eigengereide uitvoerder'). Maas komt tot de overtuiging, dat het Amsterdamse gemeentebeheer model stond voor vrijwel alle besturen van grote(re) gemeenten en dat de wijze waarop de S.D.A.P. haar gemeentepolitiek georganiseerd had, qua vorm model stond voor de overige partijen. De maagdelijkheid van het onderzoeksterrein laat dergelijke uitspraken nauwelijks toe, maar ze zijn gedaan en het woord is aan degenen die ze kunnen weerleggen. De literatuurlijst uit Maas' proefschrift is ongewijzigd opgenomen, waardoor recente literatuur helaas ontbreekt.

Jan van den Noort Rotterdam 1987